

Efe Can YILDIRIR
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

BİRLİKTE KEFALET

İÇİNDEKİLER

DANIŞMANIN ÖNSÖZÜ.....	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR CETVELİ.....	XXI
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

TÜRK BORÇLAR KANUNU'NDA KEFİL ÇOKLUĞU VE TBK. M. 587 UYARINCA BİRLİKTE KEFALET KAVRAMI

I. Türk Borçlar Kanunu'nda Genel Olarak Kefil Çokluğu	5
II. TBK. m. 587 Uyarınca Birlikte Kefalet	8
A. Gerçek Birlikte Kefalet.....	9
1. Tanımı.....	9
2. Şartları	10
a. Ortaklaşa Kefil Olma (Nitelikli Varsayım).....	10
b. Asıl Borcun Ayniyeti.....	18
B. Gerçek Olmayan Birlikte Kefalet.....	25

İkinci Bölüm
BİRLİKTE KEFALETTE KEFİLLER İLE
ALACAKLI ARASINDAKİ İLİŞKİLER

I. Gerçek Birlikte Kefaletle Alacaklı ile Kefiller Arasındaki İlişkiler... 30	
A. Gerçek Adi Birlikte Kefalet Açısından	30
1. Kanuni Düzenleme	30
2. Kendi Payından Adi Kefil Gibi Sorumluluk (Paylı Sorumluluk).....	34
a. Genel Olarak	34
b. Pay Hesabı	37
c. Bölme Def'i	45
(1) Bölme Def'inin Mahiyeti.....	45
(2) Bölme Def'inin Ortadan Kalktığı Hâller.....	46
3. Birlikte Kefillerinin Paylarından Kefile Kefil Gibi Sorumluluk	48
a. Genel Olarak.....	48
b. Adi Birlikte Kefilin Kefile Kefil Sorumluluğunun Doğması ve Sona Ermesi	50
c. Adi Birlikte Kefilin Sorumluluğunun Kapsamı.....	56
(1) TBK. m. 589 / f. 2, b. 1'in Adi Birlikte Kefilin Kefile Kefalet Sorumluluğu Açısından Değerlendirilmesi...58	
(2) TBK. m. 589 / f. 2, b. 2'in Adi Birlikte Kefilin Kefile Kefalet Sorumluluğu Açısından Değerlendirilmesi...61	
d. Adi Birlikte Kefillerin Kefile Kefalet Sorumluluğu Bakımından Alacaklıya Karşı Konumları	62
e. Kefillerden Bir ya da Birkaçının Ödemeden Aciz Hâlinin Adi Birlikte Kefilin Kefile Kefalet Sorumluluğuna Etkisi	64
f. Adi Birlikte Kefilin Kefile Kefalet Sorumluluğunun Ortadan Kaldırılması Sorunu	69
g. Adi Birlikte Kefilin Kefile Kefalet Sorumluluğunun Müteselsil Olarak Düzenlenmesi Sorunu	71

B. Gerçek Müteselsil Birlikte Kefalet Açısından.....	74
1. Kanuni Düzenleme	74
2. Asıl Borçluyla Kefiller Arasında Teselsül Bulunması (Tam Müteselsil Birlikte Kefalet)	84
a. Müteselsil Kefalet Kavramı.....	86
b. Müteselsil Kefalette Şekil	89
c. Müteselsil Kefil Olma İradesi.....	94
3. Sadece Kefiller Arasında Teselsül Bulunması (Eksik Müteselsil Birlikte Kefalet)	99
4. Sınırlı Bölme Def'i	103
a. Mahiyeti.....	103
b. İleri Sürülebileceği Hâller	106
(1) Kendisinden Talepte Bulunulan Müteselsil Birlikte Kefilden Önce veya Aynı Zamanda Müteselsilen Yükümlü Bulunan ve Türkiye'de Takip Edilebilen Kefillere Karşı Takibe Girişilmemiş Olması	108
i. Takibe Girişme Kavramı	108
ii. Türkiye'de Takip Edilebilir Olma Niteliği	112
iii. Talepte Bulunulan Kefil ile Birlikte Daha Önce veya Aynı Zamanda Müteselsilen Yükümlü Bulunma Kavramı	114
(2) TBK. m. 587 / f. 2, c. 3 Uyarınca İleri Sürülmesi.....	123
i. Diğer Kefillerin Kendi Paylarını Ödemiş Olmaları.....	124
ii. Diğer Kefillerin Aynî Güvence Sağlamış Olmaları.....	127
5. TBK. m. 593 Uyarınca Alacaklının Ödemeyi Kabul Külfeti ve Müteselsil Birlikte Kefalet Etkisi.....	132
a. Genel Olarak	132
b. TBK. m. 593 Uyarınca Alacaklının Kefilin Kısmi İfasını Kabul Külfeti	137
c. Ödemeyi Kabul Külfetine Aykırılığa Bağlanan Hukuki Sonuçlar.....	141
(1) TBK. m. 593 / f. 2'nin İlk Cümlecığı Uyarınca.....	141

(2) TBK. m. 593 / f. 2'nin İkinci Cümleciği Uyarınca..	143
II. Gerçek Olmayan Birlikte Kefalette Kefiller ve Alacaklı Arasındaki İlişkiler	146
III. Gerçek Birlikte Kefil ile Gerçek Olmayan Birlikte Kefilin Aynı Borca Kefil Olması Hâlinde Alacaklı İle İlişkiler	148

Üçüncü Bölüm

TBK. M. 587 UYARINCA KEFİLLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

I. Gerçek Birlikte Kefalet Çerçevesinde.....	151
A. Birlikte Kefillerin Birbirlerine Rücuunun Kanuni Dayanağı	151
1. Adi Birlikte Kefalet Açısından.....	151
a. Adi Birlikte Kefiller Arasındaki Rücuun TBK. m. 596'ya Dayandığı Görüşü	155
b. Adi Birlikte Kefillerin Arasındaki Rücu İlişkisine TBK. m. 167 ve TBK. m. 168'in Uygulanacağı Görüşü	156
c. Adi Birlikte Kefiller Arasındaki Rücuun TBK. m. 587 / f. 1'e Dayandığını İleri Süren Görüş.....	158
d. Görüşlerin Değerlendirilmesi ve Kanaatimiz	159
2. Müteselsil Birlikte Kefalet Açısından	169
B. Kefiller Arasındaki Rücuun Tabi Olduğu Kurallar.....	172
1. Genel Olarak.....	172
a. 818 Sayılı Borçlar Kanunu Uyarınca (1941 Tarihli İsviçre Kefalet Hukuku Revizyonu Öncesi ile Karşılaştırmalı).....	173
b. 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Uyarınca	179
2. Kefalet Yükünün Kefiller Arasında Paylaştırılması	182
a. TBK. m. 587 / f. 2, c. 4 Uyarınca	182
b. Kefillerden Birinin Aczi Durumunun Kefiller Arasındaki Rücu İlişkisine Etkisi	190

3. Rücu Hakkının Varlığı ve Kullanılması İçin Aranacak Şartlar	194
a. Alacaklının Tatmin Edilmiş Olması	194
b. İfanın Geçerli Olması	196
c. Rücu Edilecek Kefilin Ödemeden Kaçınma İmkânını Haiz Olmaması	197
4. Kefilin Birlikte Kefiline Rücu Hakkının Kapsamı	199
5. Kefiller Arasındaki Rücunun Asıl Borçluya Rücu İle İlişkisi	207
6. Kefiller Arası İlişkilerde Rücu Alacağına Tabi Olduğu Zamanaşımı	210
7. Kefillerin Birbirlerine Rücu Hakkında Yaptıkları Aksi Yöndeki Anlaşmalar	213
C. Birlikte Kefalet Açısından Rücu ve Halefiyet Arasındaki İlişki	216
1. Genel Olarak	216
2. Rücu Kavramı	217
3. Halefiyet Kavramı	219
a. TBK. m. 596 / f. 1'de Düzenlenen Halefiyet	221
b. TBK. m. 168'de Düzenlenen Halefiyet	225
c. Birlikte Kefillerin Birbirlerine Rücua Açısından TBK. m. 596 / f. 1 ile TBK. m. 168 Arasındaki İlişki	226
4. Birlikte Kefillerin Birbirlerine Rücua Açısından Rücu Hakkı ve Halefiyet Arasındaki İlişki	227
5. Kefillerin Birbirleri İle İlişkileri Açısından Aynı Teminatların Akıbeti ve Etkisi	234
a. Birlikte Kefile İntikal Edecek Teminatların Belirlenmesi	234
b. İntikal Eden Teminatların Kefilin Diğer Kefillere Rücua Etkisi	236
D. Birlikte Kefillerin Birbirlerine Rücu Hakkının Kapsamını Azaltan ya da Rücu Hakkını Ortadan Kaldıran Hâller	247
1. Kefilin Ödemeyi Bildirim Külfetini Yerine Getirmemesi	247

2. Birlikte Kefilin Ortak Def'ileri ve İtirazları İleri Sürmeden Ödeme Yapması	252
II. Gerçek Olmayan Birlikte Kefalet Çerçevesinde	258
A. 818 Sayılı Borçlar Kanunu Uyarınca (1941 Tarihli İsviçre Kefalet Hukuku Revizyonu Öncesi ile Karşılaştırmalı)	258
B. 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Uyarınca	261
III. Gerçek Birlikte Kefil İle Gerçek Olmayan Birlikte Kefilin Aynı Borca Kefil Olmaları Halinde Birbirlerine Rücüu	269

Dördüncü Bölüm

KEFİLİN SORUMLULUKTAN TBK. M. 587 / F. 3 UYARINCA KURTULMASI

I. Kanuni düzenleme	271
II. TBK. m. 587 / f. 3 (İBK. m. 497 / f. 3)'ün Düzenlenme Nedeni	275
III. Hükmün uygulama alanı.....	280
IV. Şartları.....	286
A. Kefilin Aynı Borca Başka Kişilerin de Kefil Olduğunu ya da Olacağını Varsayması	286
1. İBK. m. 497 / f. 3, BK. m. 488 / c. son ve TBK. m. 587 / f. 3 Çerçevesinde Nitelikli Varsayım Kavramı	286
2. Nitelikli Varsayımın Hukuki Niteliği.....	296
3. 818 Sayılı Borçlar Kanunu Zamanında BK. m. 488 / c. son'daki Varsayımın Hukuki Niteliği Hakkındaki Yargıtay Uygulaması.....	302
a. Yargıtay'ın BK. m. 488 / c. son'da Hukuki Anlamda Şartın Söz Konusu Olmadığına Dair Kararları	303
b. Yargıtay'ın BK. m. 488 / c. son'da Hukuki Anlamda Şartın Mevcut Olduğuna Dair Kararları	305
B. Kefilin Nitelikli Varsayımının Gerçekleşmemesi	307
1. Varsayıma Konu Olan Kişilerin Kefil Olmaması	307

2. Varsayıma Konu Edilen Mevcut Kefilin Alacaklı Taraından Sorumluluktan Kurtarılması	313
3. Varsayıma Konu Olan Mevcut Kefilin Kefaletinin Geçersizliğine Karar Verilmesi	315
V. Sonuçları.....	321
VI. Aksi Yöndeki Anlaşmaların Mümkün Olup Olmaması Sorunu	326
SONUÇ	329
KAYNAKÇA	339